

INSA, spol. s r.o., Niklová ul., 926 01 Sereď

POLITIKA

bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci

Vypracoval: PaedDr. E. Benediková – autorizovaný bezpečnostný technik

Schválil: Ing. Ľuboslava Dudíková

V Sereďi dňa: 17.10.2007

Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci (ďalej len BOZP), predstavuje významnú oblasť vzťahov, s osobitosťou vzťahujúcou sa k problematike zamestnanca a techniky, ktorá môže zdravie človeka ohroziť a zamestnávateľa, ktorý tieto javy môže ovplyvniť rôznymi spôsobmi. Do toho vstupujú faktory na rozhraní **človek – stroj – prostredie** a určité skupiny osôb. Všetky tieto vzťahy sa vyskytujú pri výkone práce. Preto je potrebná spolupráca medzi zamestnávateľom a zamestnancami – zástupcami zamestnancov, v ktorej prioritnú úlohu zohráva kontrola.

Väzby BOZP pri zabezpečovaní jej politiky vo vzťahu na ekonomiku a hospodárske výsledky, sociálnu rovnováhu, sú pritom prakticky skryté. Trhová ekonomika však reaguje a rešpektuje BOZP aj ako ekonomický faktor. Bezpečnosť zariadení, škody na zdraví a životoch zamestnancov sú zabudované tak, že nebezpečná a nespoľahlivá práca bráni finančnému rastu a nevypláca sa.

Táto oblasť na pracoviskách a tvorbe zdravého a nezávadného pracovného prostredia musí byť predmetom premyslenej politiky, formulovanej, zavádzanej a pravidelne kontrolovanej zamestnávateľom a zamestnancom (ich zástupcami). To je základ politiky BOZP na tvorbe prostriedkov, ktorými sa dosahujú ciele a zámery.

Politika BOZP sa musí realizovať na všetkých úrovniach a organizačných stupňoch riadenia spoločnosti.

Dotýka sa hlavne oblastí:

- Bezpečnosť pri práci
- Hygiena práce
- Ochrana zdravia
- Pracovné prostredie

Rieši základné prvky:

- Hmotné zložky práce
- Vzťah človeka k hmotným zložkám
- Vzťah a spoluprácu na jednotlivých stupňoch riadenia
- Výchovu a vzdelávanie
- Informovanosť

Zohľadňuje základné vzťahy:

- Spoločnosti a v nej riadiacich a kontrolných zložiek
- Zamestnávateľa a zamestnancov
- Ostatných zainteresovaných zložiek

Zameranie politiky BOZP znamená využívanie prostriedkov politiky pri **preventívnom obmedzovaní negatívneho pôsobenia nebezpečných faktorov pracovného procesu**, faktorov, ktoré sú charakterizované náhlým, násilným vonkajším pôsobením na zamestnanca, pričom vznikajúce poškodenie zdravia možno charakterizovať ako úraz a s ním spôsobená škoda.

Cieľom BOZP je bezúrazová práca s vysokými nárokmi na úroveň pracovného a životného prostredia, ktoré vedú k vysokej produktivite práce a kvalite, danej pohodou pri plnení a zabezpečovaní úloh. Uplatňovanie týchto princípov vedie vo svojom dôsledku k bezpečnej a vysokej spoľahlivosti výrobkov a poskytovaných služieb.

Systém k bezpečnej a zdraviu nezávadnej práci

Vznik mnohých nebezpečenstiev súvisí s **nevhodným správaním sa človeka**, to znamená, že človek do značnej miery ohrozuje sám seba vedome, či nevedome. Iné nebezpečenstvá vznikajú z **nedokonalosti strojov a zariadení**, i keď sa javia ako bezpečné. Aj pri vysokej kvalite a technickej vybavenosti nie je možné zostrojiť absolútne bezpečný stroj alebo zariadenie.

Výchova k bezpečnej a zdraviu nezávadnej práci, starostlivosti o BOZP je rovnocennou a neoddeliteľnou súčasťou plnenie výrobných úloh.

Jedným z dôležitých predpokladov vytvorenia systému o BOZP je **oboznamovanie a informovanie zamestnancov** s právnymi a ostatnými predpismi a pravidlami pre zaistenie BOZP, bezpečnosti technických zariadení a pravidelné overovanie vedomostí z týchto predpisov.

Všetci pracovníci sú povinní zúčastňovať sa školenia a overenia vedomostí z oblasti BOZP, výcviku a záznamu uskutočňovaného zamestnávateľom. Za jeho vykonávanie sú zodpovední vedúci pracovníci na všetkých stupňoch riadenia v rámci svojich právomocí určujúcich pracovnou náplňou, opatreniami a príkazmi vydanými pre túto oblasť.

Rizikovým situáciám, ktoré vedú k vzniku nebezpečenstiev, má zabrániť bezpečnostná technika, ktorej úloha spočíva v prevencii neželaných vzťahov, situácií v riešení predpisov, technických opatrení, noriem upravujúcich správanie sa obsluhy, osôb v blízkosti zariadení, strojov a technologických uzlov. Neúmyselné, nežiaduce a neželané situácie, ktorých následkom je úraz, choroba z povolania, škody na majetku, sa môžu kvalifikovať pre ich charakter náhody, pričom príčiny sú vždy rozdielneho charakteru.

Kontrolná a riadiaca činnosť BOZP je ďalšou z hlavných činností pri zabezpečovaní ochrany života a zdravia zamestnancov, predchádzaniu škôd a včasného riešenia neželaných situácií. Zároveň je však povinnosťou každého zamestnanca dbať podľa svojich možností o svoju vlastnú bezpečnosť, o svoje zdravie a bezpečnosť a zdravie iných osôb, spolupracovníkov a tých, ktorých sa bezprostredne dotýka jeho konanie a zodpovednosť za zverenú činnosť.

Hygiena práce, zdravé nezávadné prostredie z hľadiska dodržiavania zásad hygieny a čistoty na pracoviskách, hygienicky nezávadná práca, pracovné pomôcky a osobné ochranné pracovné prostriedky (ďalej len OOPP), sú ďalším kritériom systému ochrany zdravia pri práci.

Zo systému musia byť známe zamerania, ktoré budú prioritné pre spoločnosť pri zabezpečovaní BOZP, pracovných podmienok a pracovného prostredia. Uplatňovanie týchto atribútov v pracovnom procese vedie vo svojom dôsledku k bezpečnosti a vysokej spoľahlivosti, efektívnosti, produktivite práce a akosti výrobkov. Systémom musia byť dosahované ciele a zámery, ktoré v konečnom dôsledku vyhodnotí ekonomické výhody a dôsledky ich plnenia.

Ciele bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci

Hlavným cieľom politiky BOZP je bezúrazová práca s vysokými nárokmi na úroveň pracovného prostredia, pracovných podmienok, životného prostredia, dokonalosti strojov, zariadení, nástrojov, materiálov a predmetov používaných pri práci, ktoré vedú k vysokej produktivite práce danej pohodou pri napĺňaní cieľov BOZP.

Ciele stanovené pre BOZP musia hlavne:

a) *Znižovať ekonomické dôsledky pracovných úrazov, škôd na zdraví zamestnancov a majetku spoločnosti.*

- Z príčin a zdrojov pracovných úrazov vyvodzovať opatrenia pre ich neopakovateľnosť a odstránenie nedostatkov, pre ktoré vznikli.
- Kontrolovať plnenie úloh a opatrení pre zabezpečovanie BOZP.
- Vyvodzovať voči porušovateľom pracovnej disciplíny postihy.
- Zainteresovať do ochrany zdravia pri práci všetkých zamestnancov.

b) *Obmedziť alebo úplne vyradiť neželané javy na prácu človeka.*

- OOPP vylúčiť neželané javy na činnosť stroja, zariadenia pri ohrozovaní človeka.
- Zabezpečiť všetky funkcie obsluhy tak, aby bola prakticky vylúčená chybná činnosť človeka, manipulácia obsluhy.
- Odstrániť nebezpečenstvo s dosahu človeka, obsluhy.
- Zamedziť prístupu človeka k neželaným nebezpečenstvám, ktoré vyplývajú z povahy stroja, zariadenia, výstrahami, zábranami.
- Včas a v dostatočnej miere zisťovať riziká a z nich vyplývajúce nebezpečenstvá a to vo výrobnnej aj administratívnej činnosti.

c) *V maximálnej miere využívať plánovanú výkonnosť spoločnosti, finančné prostriedky.*

- Pri zabezpečovaní ochrany pracovníkov využívať strojný potenciál na zabezpečovanie úloh v plnom nasadení.
- V plnom využívaní bezpečného pracoviska zabezpečiť bezpečný chod vykonávanej práce kontrolnou činnosťou, včasným odstraňovaním závad a nedostatkov.
- Vhodným riešením zabudovávania nových technických pravidiel do výroby riešiť eliminovanie nebezpečenstiev.
- Finančným krytím vo všetkých činnostiach ochrany zdravia pri práci zabezpečovať správny chod výroby a bezpečnosť pracovísk.

d) *Znižovať nebezpečenstvá technickými prostriedkami a opatreniami, zvýšenou organizáciou riadenia výroby, vzdelávania a výchovou zamestnancov.*

- Zavádzaním nových technických zariadení obmieňať zastaralé.
- Trvalou organizáciou práce na všetkých stupňoch riadenia prispieť k dodržiavaniu zásad bezpečnej práce v pracovnom čase.
- Kontrolnou činnosťou všetkých zamestnancov na jednotlivých pracoviskách.
- Kontrolnou činnosťou všetkých strojov a zariadení, pravidelnými prehliadkami a odstraňovaním nedostatkov.
- Trvalou výchovou pracovníkov k bezpečnej práci.
- Systematickým školením, preškolením a vzdelávaním pracovníkov viesť ich k bezpečnej práci a zdravotne nezávadnému prostrediu.
- Opakovaným informovaním, včasnými a správnymi informáciami na pracoviskách, činnostiach, viesť pracovníkov k šetreniu strojov, zariadení, nástrojov, pomôcok, prostriedkov, materiálov a energií pre ich výkon práce na danom pracovisku a zariadení.

Metodikou spracovania týchto úloh a vyhodnocovania dosiahnutých výsledkov vytvoriť základ pre účinné opatrenia, ktoré budú pretrvávajúť. Výsledky tohoto úsilia sa musia preukázať pozitívnym spôsobom vo všetkých oblastiach a činnostiach BOZP.

Zámery bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci

Úroveň BOZP spoločnosti, jeho pracovísk, správania sa zamestnancov v pracovnom procese a činnostiach spojených s výkonom práce, závisí a zohľadňuje aktivitu riadiacich pracovníkov, úroveň a správanie sa ich samotných pri zabezpečovaní tejto oblasti. Vždy je potrebné pre zabezpečovanie úloh BOZP vychádzať z optima vzťahov **pracovné prostredie – práca – zamestnanec – zamestnávateľ**. Tento záujem musí vychádzať zo schopností manažmentu vytvárať podmienky práce tak, aby v maximálnej miere zabezpečovali ochranu zdravia pracovníkov a ochranu majetku spoločnosti. Tento stav sa musí stať trvalou doménou všetkých riadiacich pracovníkov a to hlavne:

- Povinnosť kontrolovať zverené pracoviská počas pracovnej činnosti, pracovného výkonu zamestnancov.
- Povinnosť vyžadovať od pracovníkov správne a bezpečné prístupy k pracovným činnostiam a k dosahovaniu zvýšenej produktivity práce.
- Povinnosť analyzovať a zavádzať prijaté opatrenia, do práce niesť zodpovednosť za ich neplnenie a porušovanie.
- Záujem o nákladovosť, finančné dôsledky zanedbania plnenia povinností BOZP.
- Záujem o vzdelávanie samých seba, svojich podriadených, ich informovanie a zavádzanie novej techniky do práce.
- Záujem o vytváranie koordinácie vzťahov človek – obsluha – stroj – zariadenie – pracovné prostredie – ochrana pracovníka pred nebezpečím – ochrana majetku.

Pre zabezpečenie politiky BOZP, jej systému, cieľov a zámerov, sa musia na všetkých stupňoch riadenia realizovať najmä:

- Ochrana zdravia človeka v pracovnom procese pri výkone práce
- Hygiena, zdravé pracovné prostredie, zdravotná nezávadnosť
- Vzťah človeka k hmotným zložkám a zvereným prostriedkom
- Prevencia a kontrola zabezpečovania a plnenia úloh BOZP
- Informovanosť, vzdelávanie, výchova, uplatňovanie vedomostí v praxi
- Uplatňovanie hmotných zložiek práce pri neplnení úloh ale pri dôslednom zabezpečovaní úloh BOZP (postihy, odmena).
- Vzťah spolupráce na jednotlivých úrovniach plnenia úloh, zabezpečovania ochrany a zdravého prostredia.

Zámery BOZP sú cielené k týmto opatreniam denne na pracoviskách, pri pracovných činnostiach a pri riadení výrobných úloh vedúcimi riadiacimi pracovníkmi spoločnosti a manažmentu.

Zámery BOZP nemôžu byť dosiahnuté bez súčinnosti zamestnanec – zamestnávateľ a naopak.

Pre splnenie týchto zámerov sú spracované nasledovné dokumenty:

- Tematický plán vzdelávania
- Identifikácia nebezpečenstiev a hodnotenia rizík
- Plán kontrolnej činnosti a prevencie
- Zodpovednosť za plnenie úloh BOZP (ktoré vychádzajú z cieľov a zámerov, so stanovením termínu)
- Smernica BOZP
- Bezpečnostno prevádzkové predpisy